

PİRİ REİS HARİTASI ÜZERİNDE AMERİKA'DA
YAPILAN GENİŞ VE DERİN ÇALIŞMALARI
İÇEREN
THE MAPS OF THE ANCIENT SEA KINGS
(ESKİ DENİZ KRALLARININ HARİTALARI)
KİTABININ TÜRKÇE ÖZETİ

MUAZZEZ İLMİYE ÇİÇ

ÖNSÖZ

Piri Reis haritasının önemli olduğunu ve bu önemin, Kolombus'un Amerika'yı keşfinden kısa bir süre sonra, 1513 yılında bir Türk amirali tarafından yapılmış olmasından kaynaklandığını biliyordum. Fakat onun insanlık ve kültür tarihi bakımından ne denli önemli bir araştırma yolu açtığını, harita üzerinde ne derin çalışmalar yapıldığını, ancak şu son yıllarda anlamış ve öğrenmiş bulunuyorum.

Bu haritaya ilk ilgim, "Tanrıların Arabaları" kitabıyla uyandı. Orada, bunun ancak uzaylılar tarafından yapılmış haritalardan kopya edilmiş olabileceği ileri sürülüyordu. 30 Mart 1973 tarihli Türkiye gazetesinde Hilâl Yiğit imzası ile "Piri Reis" adı altında çıkan yazıda, "Geçen yıl Amerika basınında Piri Reis haritasının, kaybolmuş bir uygarlığın varlığını ispatladığı konusunda yazılar yayınlanmıştır", bölümü, bana pek ilginç gelmişti ve yazıyı saklamıştım. 1974 yılında Prof. Afet İnan tarafından yazılan *Piri Reis'in Hayatı ve Eserleri* adlı kitapta¹, gazetede çıkan bu yazıyla ilgili herhangi bir haber bulamadım.

1978'de yayınlanan Amerika yerlilerinin efsane ve gizemlerini içeren bir kitapta, Piri Reis haritası ve ona eşdeğer bazı haritalar üzerinde çalışmalara ait kısa bilgiler verildikten sonra, bunların bilinmeyen bir çağda yapılmış haritaların kopyaları olabileceği ileri sürülmüş ve kanıt olarak da arkeolojik buluntularla Amerika yerlileri efsanelerinden bazı örnekler verilmiş olduğunu okudum².

¹ Afet İnan, *Piri Reis'in Hayatı ve Eserleri, Amerika'nın En Eski Haritaları*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1974.

² Vincent H. Gaddes, *American Indian Myths and Mysteries* (New York, 1978) p. 19-23.

Amerika'nın ünlü astronomlarından Carl Sagan, iki kitabında, bugüne kadar yapılan araştırmalar sonucu, dünyaya uzaylıların geldiklerine dair bir ipucu bulunmadığını, bu yüzden Tanrıların Arabaları adlı kitapta öne sürülen varsayımın doğru olamayacağını, bunun için başka bir açıklama aranmasının gerekli olduğunu, yazıyordu³.

Doğüstü etkilerle ilgili bir kitapta, Hapgood ve Arlington Mallery'nin, bu harita hakkında birtakım varsayımları öne sürdüklerini gördüm⁴.

Bana devamlı olarak gönderilen Aramco mecmuasının 1980 yılı Ocak-Şubat sayısında, Prof. Hapgood'un⁵, "Eski Deniz Krallarının Haritaları- *The Maps of the Ancient Sea Kings*" kitabında Piri Reis haritası üzerinde yapılan çalışmaları, bu haritanın ilk kaynakları hakkındaki varsayımları, bu varsayımları kabul eden ve etmeyenlerin görüşlerini kapsayan uzun yazıyı okuyunca, bu kitabı bulup hemen gözden geçirmeye karar verdim. Maalesef buradaki kütüphanelerde onu bulamadım. 1984 yılında Amerika'ya gittiğimde, New York Public Library'nin haritalar bölümünde aradım. Kitap, 1965 baskısıydı. Ondan, kitabın yalnız Piri Reis haritası dolayısıyla yazıldığını, haritanın gizemini çözmek için üniversite öğrencileriyle 7 yıl süren derin bir çalışmanın sonucunu kapsadığını, fakat yapılan bütün uğraşlara karşılık birçok soruların tam cevaplandırılmadığını öğrendim. Türkiye'ye dönünce harita ile ilgili çeşitli kurumlara, hatta Genel Kurmay Haritacılık Dairesine başvurarak bu çalışmalardan haberleri olup olmadığını araştırdım, hiç kimsenin haberi yoktu. Türk Tarih Kurumu'na bu kitabı getirtmelerini önerdim. 1986 yılında Amerika'ya gittiğimde, tekrar kütüphaneye başvurarak gerek bu kitap, gerek Piri Reis haritası ile ilgili yeni bir yayın olup olmadığını araştırdım, bana, aynı kitabın daha genişletilmiş 1979 baskısını verdiler⁶. Çok ilginç bulduğum için sipariş ettim, piyasada kalmamıştı. Zamanımın kısıtlı olması yüzünden, kitabın kendimce önemli bulduğum son kısmının fotokopisini alarak yurda döndüm. 1986 yılı Eylül ayında yapılan Türk Tarih kongresi için Ankara'ya gittiğimde, bu kitabın Tarih Kurumu kütüphanesine getirtilip getirtilmediğini sordum. Büyük bir sürpriz, kitap gelmişti, hem de 1979 baskısı

³ Carl Sagan, *Broca's Brain*, First Ballantine Books Edition (1980) p. 76, *Kozmik Bağlantı*, çev. Maktav Dinçer, İst. s. 189-197.

⁴ Francis King, *Supernatural Influence* (London, 1976) p. 73-75.

⁵ Paul E. Hoyer with Paul Lunde, *Piri Reis and the Hapgood Hypotheses*, Aramco World Magazine, January-February, 1980.

⁶ Charles Hapgood, *The Maps of the Ancient Sea Kings, Evidence of Advanced Civilization in the Ice Age*, Revised Edition, Dutton Publishing Company Inc. (New York, 1979).

gönderilmişti. Hemen bende olmayan kısımların kopyalarını da yaptırarak İstanbul'a döndüm.

Kitabın bir özetini çıkararak bu değerli harita üzerinde yapılan çalışmaları, haritanın hangi yönden önemli olduğunu, insanlık ve kültür tarihi araştırmalarına ne denli bir kapı açtığını ve bir konu üzerinde nasıl bir ekip çalışması yapıldığını, ilgililere ve aydınlarımıza tanıtmaya karar verdim.

Özette de görüleceği üzere, kitabın ikinci baskısını hazırlayabilmesi için Prof. Hapgood'a, iki oğlu, 24 öğrencisi, Avrupa ve Amerika kütüphaneleri, arşivler, Amerika denizcilik, havacılık askerî kurumları, coğrafya cemiyetleri ve gönüllülerden oluşan büyük bir ekip yardımcı oluyor.

Kitap, X + 276 sayfa, 18 harita resmi ve haritalar üzerindeki çalışmalara ait 109 çizimi kapsıyor. Özeti çıkarılan 9 bölümden ve yazarın, yardım edenlere teşekkürü ve notlardan sonra, Piri Reis haritası üzerinde matematiksel çalışmalar (s. 232-236), başta Piri Reis haritası olmak üzere, 18 haritada bulunan yer adları ve onların buldukları mevkilerin ne derece doğru ya da yanlış olduğunu gösteren levhalar (s. 237-260), 231 kalemlik bibliyografya (s. 261-268), indeksler (s. 268-276) bulunuyor.

Kitabın arka kapağındaki yazı şöyle:

"Bu kitabın en büyük özelliği, tarihten çok önceki çağlarda dünyayı kuşatan bir kültürün varlığını, bu kültürün modern çağa kadar yok olmuş bir teknolojiyle dünyanın haritasını yaptığını belirten kanıtları vermesidir. Prof. Hadgood⁷ ve öğrencileri, çok eski kaynak haritalardan birleştirildiği açık olan ortaçağ ve Rönesans haritalarının yapılış metodunun anahtarını, kesin olarak keşfetmeyi başarmışlardır.

Bu unutulmuş kaynaklar, Antarktika sahillerinin buzsuz olduğunu ve Kuzey Avrupa'da buz örtüsünün bulunduğunu biliyorlardı. Bizim keşfettiğimiz zamandan binlerce yıl önce enlem ve boylamları ve küresel trigonometriyi keşfetmişlerdi. Aynı zamanda bu haritalar, yer kabuğunun geçirdiği evrelere ait kanıtları da vermektedir ki, bunlar şimdi bilimsel veriler olarak kazanılmış bilgilerdir."

Kuşkusuz öne sürülen bu varsayıma karşı çıkanlar da var. Fakat onların hiçbirisi, bu haritalar üzerinde böyle uzun ve derin bir çalışma yapmış

⁷ Prof. Charles Hapgood, 1954 yılında Harvard üniversitesinde bilim tarihi öğretim görevlisi olarak çalışıyor. Daha sonra New Hampshire, Keen State kolejinde aynı görevi sürdürüyor. Halen emekli.

değiller. Ona karşılık bilgisine inanılır birçok kimseler ve askerî kurumlar, özellikle Antarktika sahillerinin buzsuz zamana ait sahiller olduğunu, haritanın birçok kısımlarının, bilemediğimiz çok eski çağda yapılmış haritalardan birleştirildiğini kabul ediyorlar.

Şu muhakkak ki, bundan onbinlerce yıl önce çok gelişmiş bir uygarlığın varlığını kanıtlayabilmek için daha başka veriler de bulmak gerek. Bunların başında, arkeolojik kazılarla, yazılı belgeler geliyor. Fakat böyle bir uygarlığın, son buzul çağında, yüz metreye kadar yükselen suların altında kalmadığı veya büyük bir volkanik patlama ile denizin dibine çöküp gitmediği, bugün nasıl kanıtlanabilir? Bir bakıma dünyada birbirleriyle ilgisi olmayan milletlerin efsanelerinde, bunlara ait izler yok değil. Bunun başında tufan hikâyesi geliyor. Bunların bir kısmında dünyayı suların basıp insanları yok ettiği, bir kısmında ise su ve ateşle birlikte yerlerin dibine çöktüğü veya büyük uçurumlar açılarak, yapıların onların altına gittiği anlatılıyor⁸. Sumerler, tufandan önceki tarihlerini, 241200 yıl⁹ önceye götürüyorlar. Kızılderişiler ise bulunduğumuz çağdan önce, her defasında yeryüzünü çeşitli felâketlerle altüst eden dört çağın geçtiğinden söz ediyorlar¹⁰.

Arthur C. Clarke'ın "Eğer bir bilim adamı, 'Bir şey olabilir', derse, bu doğru olabilir, fakat 'İmkânsız', derse, bunun yanlış olması mümkündür", sözüne dayanarak bu teorinin doğru olabileceğini kabul edip üzerinde daha başka çalışmalar yapabilecek kimselerin çıkmasını gözleyeceğiz.

Eğer Piri Reis yaptığı haritanın kendinden yüzlerce yıl sonra, ülkesinden binlerce kilometre uzaklıktaki yeni dünyada bu derece ilgi görüp ondan ne önemli sonuçlar çıkarılacağını bilseydi, bize daha çok ipuçları bırakırdı herhalde. En büyük temennimiz, haritanın diğer kısmının, bir gün, bir yerde bulunmasıdır.

Bana tümü ile yabancı, özel uzmanlık alanına giren kitabı özetlemeye çalışmam kuşkusuz büyük cesaret işi. Amacım bu uzun ve derin araştır-

⁸ Amerika yerlilerinin efsaneleri ve tufan hikâyeleri için: Vincent H. Gaddis. *American Indian Myths and Mysteries*, New American Library, Inc. New York, 1978.

⁹ Leonard Woolley, *The Sumerian*, (New York, 1965) s. 21 kral listesi.

Samuel Noah Kramer, *The Sumerians Their History, Culture and Character*, The University of Chicago Press, s. 328.

¹⁰ Samuel Noah Kramer, *Mythologies of the Ancient World*, s. 450.

mayı ülkemizde tanıtılabilmektir. Hatalarım varsa mazur görüleceğini umut ederim.

Bu haritayı yapan şanlı Piri Reis'i, onun unutulduğu yerden meydana çıkararak bilgin Halil Ethem Beyi, ona büyük ilgi gösterip bilim dünyasına sunmayı öneren aziz Atamızı, yayın ve konferanslarıyla onu tanıtmaya gayret eden Prof. Afet İnan'ı, kıymet biçilmez olan bu hazinemize lâyık olduğu değeri verip üzerinde yıllarca çalışarak insanlık ve dünya tarihine yepyeni bir kapı açın Prof. Hapgood ve ekibini, burada şükranla anıyorum.

I. HAZİNENİN ARANMASI BAŞLIYOR (Sayfa 1-3):

Bu bölüm, Piri Reis haritasının 1929 yılında İstanbul Topkapı Sarayı'nda bulunduğunu, Kemâl Atatürk'ün ilgisini nasıl çektiğini anlatmakla başlıyor. O zamanlar, bu haritada daha 1513 yılında Amerika'nın gösterilişi, özellikle 16. yüzyılda yapılan haritalardan çok farklı oluşu, Afrika ve Güney Amerika'nın bir arada gösterilişi, bunu bir Türk amiralinin yapmış oluşu, Piri Reis'in, haritasının batı kısmını Kolomb'un haritasından ve diğer kısımlarının bazısını büyük İskender zamanından kalan 20 haritadan birleştirerek yaptığını bildirmesi nedenlerinden dolayı önemli görünüyor. Harita üzerinde, ilk olarak 1930'larda Alman bilgini Kahle çalışıyor ve bunu kongrede açıklıyor. Fakat ondan sonra, batı dünyasının bu haritaya ilgisi 1956'ya kadar kayboluyor. 1956'da bir Türk amirali, bu haritanın tıpkı basımını, Washington D.C'de U.S. Navy Hydrographic Office'ye hediye olarak getiriyor. Harita, eski haritalar uzmanı, özellikle Vickingler'in Kuzey Amerika ve Greenland haritaları üzerinde çalışmış olan mühendis, denizci, arkeolog ve 130 yayın yapmış olan Captain Arlington H. Mallery'ye veriliyor. O, haritanın güneyindeki çizilmiş yerlerin, Antarktika'daki Queen Maud sahillerinin, körfezlerinin ve oraya karşı duran adaların henüz buz kaplamadığı zamanki haritası olduğu kanaatine varıyor. Mallery, bu buluşunun denenmesi için bu sahada otorite olan bazı kimselelere başvuruyor. 26 Ağustos 1956'da Gorgetown üniversitesinin düzenlediği bir radyo tartışması yapılıyor. O sırada, bu tartışmayı duyan Hapgood'u, bilgisine güvenilir kimselerin Mallery'in fikrine katılmaları etkiliyor ve çalıştığı Keene State College'de, önemli kısmını öğrencilerin üstlendiği araştırmaya başlıyor. Yazar, araştırmada, amatörlerin bilenlerden daha önemli rol oynayabileceği düşüncesiyle bu görevi öğrencilerine verdiğini söylüyor.

II. PİRİ REİS HARİTASININ YAPILIŞI (Sayfa 4-30):

“Araştırmalara başlarken gerek çocuklar gerek ben, hepimiz amatördük bu konuda; yalnız benim bilgim onlardan çoktu”, diyor Hapgood. Araştırmalara şöyle başlıyorlar: Eğer bu harita çok eski haritalardan bir kopya ve onlar da İstanbul’da bulunmuş ise, Avrupa’da ortaçağda kullanılan haritalarla aralarında çok az benzerlik olmalıydı. Böylece, 14. yüzyıldan itibaren yapılmış ortaçağ haritalarını, özellikle Karadeniz ve Akdeniz’i kapsayan haritaları toplayıp onlar üzerinde çalışmaya başlıyorlar. Bunlar arasında Dulcerd Portolanının üzerindeki çizgilerin şekilleri, Piri Reis haritasındakilere çok benzediği görülüyor. Bu çizgilerin eleştirisi yapılıyor. Ortaçağ haritaları üzerinde çalışan A.E. Nordenskiöld, bu portolanların doğu Akdeniz’de Finike ve Kartacalılar’ın hüküm sürdüğü zamanda yapılmış olacaklarını söylemekle kalmıyor, aynı zamanda bunları, 15. yüzyılda ortaya çıkan Claudius Ptolemy’nin haritasına da benzetiyor. Hatta Dulcerd Portolanı, Ptolemy’nin haritasından daha iyi olarak bulunuyor. Ptolemy’nin bilimsel yönü belirtildikten sonra, “Ortaçağ haritacıları onun bilgilerine sahip olmadan, matematiksiz ve ölçü-aletsiz daha iyi bir iş çıkarıyacaklardı”, diyor. Sonuç olarak portolanların, ortaçağ ve antik çağdan daha yüksek bir kültüre ait birtek haritadan yapılan kopyalar olduğu ve uzaklıklar için aynı ölçek kullanıldığı kanaatine varılıyor (Not 22). Bu portolanlardaki çizgilerin neye dayandığı araştırılıyor. Bunu üstlenen öğrencilerden üçü Avrupa’ya giderek çeşitli yerlerdeki ortaçağ haritalarını inceliyor. Oradan öğrendiklerini Piri Reis haritasına tatbik ediyor. Kuzey Kutbu ve Ekvator’u gösteren ikişer çizgi tespit ediyorlar. Haritanın merkezi araştırılıp bunun, Mısır’da İskenderiye veya Syene olabileceği üzerinde duruluyor. Bundan sonra bir matematikçi, buldukları çizgilere göre enlem ve boylamlarını, küresel ve yüzeysel trigonometriye tatbik ederek hesaplıyor. Böylece bunların yüzeysel trigonometri ile yapıldığı sonucuna varılıyor (Not 5).

Bundan sonra haritanın bölümlere (grid) ayrılması lâzım geliyor ki, bu da özel bir bilgi ve teknik isteyen bir iş. Bunun için Amerikan hava kuvvetleri haritacılık dairesinde Captain Lorenzo W. Burrough’in yanında çalışan bir öğrenci bu işi üstleniyor ve kurumun diğer gönüllü elemanlarıyla birlikte, 2 yıl çalışıyor. Haritada bir gridin yapılmasında izlenen yol anlatıldıktan sonra, Piri Reis haritasında gridlere göre bütün yerler tespit ediliyor. Enlem ve boylamlar, modern haritadaki durumlarına göre Piri Reis haritası üzerine tatbik ediliyor. Böylece haritada bazı yerlerin çok doğru, bazı kısımların doğru olmadığı görülüyor. Daha önce yapılan pro-

jeksiyonların ve gridlerin yanlış hesap edilmesi yüzünden olduğu tahmin edilerek onlar tekrar tekrar değiştiriliyor ve çiziliyor. Enlem ve boylamlar yeniden hesaplanıyor ve dünya çevresinin ölçüsü dolayısıyla bu haritanın Eratosthenes'a dayandığı düşünülüyorsa da Piri Reis'e kaynak olan bir harita yüzeysel trigonometri ile yapıldığına göre, bu trigonometrinin ondan yüzyıl sonra Hipparchus tarafından icad edildiği veya en azından matematik üzerine harita projeksiyonlarını ve yüzeysel ve küresel trigonometriyi geliştirdiği tahmin ediliyormuş. Ama "Piri Reis haritası ile kitapta bulunan haritalardan birçoğu Hipparchus'den evvel yapılmış olduklarına göre, bunları trigonometri kullanmadan yapamazlardı", deniyor. Bundan sonra Piri Reis haritasının Eratosthenes'ın dünya çevresi ölçüsüne göre yapıldığı ve o zamanda kullanılan stadyumun 547 ayak olduğu tespit ediliyor. Piri Reis haritası üzerindeki enlem ve boylamların ve diğer çizgilerin doğru açıklamasını bulabilmek için çeşitli yollardan, çeşitli varsayımlardan giderek projeksiyonlarını ve gridleri yeniden çiziyorlar. Böylece, Piri Reis haritasının derlendiği haritaların çok eski çağlara dayandığını gösteren önemli ipuçları bulunuyor.

III. PİRİ REİS HARİTASININ AYRINTILARI (Sayfa 31-68):

Ayrıntıların işlenebilmesi için harita bölgelere bölünüyor. Bu bölgeler, İskenderiyeli Yunan coğrafyacılarının, dünya haritasını yapabilmek için kullanmış olacakları bölge haritalarının sınırlarına göre ayrılmış. Kaynak olarak kullanılan her haritanın coğrafi noktaları tespit ediliyor ve bunlardaki hatalar ve doğrular ortaya konuyor. Hatalar iki türlü görünüyor: Ya vaktiyle dünya haritası yapılırken bölge haritaları yerli yerine yerleştirilmemiş ya da kullanılan bölge haritalarında hata yapılmış. Piri Reis haritasında, ihtimal İskenderiye zamanında dünya haritası yapılırken, bölge haritalarının doğru olarak yerleştirilmemesi sonucu olan hatalar var. Buna göre bölge haritaları, İskenderiye zamanından daha eskiye ait olmalı. Çünkü onlar daha çok hatasız. Bu yüzden Piri Reis haritası, çok eski çağlardan klasik çağa ulaşan bilim için bir kanıt oluyor.

Bölgeler:

1) *Kuzey Atlantik Adaları ile Bazı Güney Atlantik Adalarını Kapsayan Palmas Burnundan Brest'e Kadar Olan Avrupa ve Afrika'nın Batı Sahilleri (Sayfa 31-41):*

Sahil boyunca olan enlem ve boylamlar, göze çarpmak kadar doğru. Adaların çoğunluğu eşit bir tarzda doğru boylamda. Bunu; ne Rönesans,

ne ortaçağ, ne Arap, ne de bilinen eskiçağ coğrafyacıları ve denizcileri yapacak kapasitede imiş. “Eğer Avrupalılar Piri Reis haritasını bilmiş olsalardı, o zaman bu haritanın eskiliği anlaşılmazdı”, diyor. Piri Reis zamanında boylam ve enlemleri ölçecek kadar alet yok, ancak aletler ondan 250 yıl sonra geliştirilmiş; Kolomb ve ondan sonra gelenler bunu kanıtıyor. Bu bölümde sonuç olarak Reis’in kullandığı haritanın Avrupa, Afrika ve Atlantik adalarını kapsayan bölümü dünya yuvarlaklığına uydurulmuş, trigonometrik projeksiyon ile yapılmış ve aslı Helenistik devrinden daha önceye dayanmaktadır. “Bu enlemlerin aletlerle tam olarak bulunması, Yunanlılar’dan, Finikeliler’den daha önce yaşamış, bilemediğimiz bir denizci millete ait olmalı”, diyor.

2) Karaippler’in ve Güney Amerika’nın Bir Kısım Sahillerinin Özel Projeksiyonu (Sayfa 42-52):

Bu Bölüm, 9 sayfa içinde, çeşitli harita ve krokilerle anlatılmış. Piri Reis haritası, bu bölümde büyük güçlük çıkarıyor. Haritada bulunan iki kuzey çizgisinin nedenleri çeşitli yollarla araştırılıyor ve varsayımlar yapılıyor. İkinci Dünya Savaşı’nda Mısır’da üslenen Amerikan hava kuvvetlerinin Kahire’yi merkez alarak yaptıkları harita ile Piri Reis haritası karşılaştırılıyor ve Küba’nın bulunduğu yer ve görünüşü iki haritada birbirine çok benziyor. Bu da küresel trigonometrinin İ.Ö 200. yy. da yaşayan Hiparchus’dan önce bilindiği sonucunu ortaya çıkarıyor. Piri Reis haritayı çizdiği zaman, Karaippler’deki yerlerin enlemleri hakkında o zaman kimse-nin bilgisi yoktu. Arap haritaları ve Piri Reis’in “Kitabı Bahriye”sindeki haritalar güzel çizilmiş olmalarına rağmen, herhangi bir projeksiyonları ve mesafeleri arasında bir nispet yokmuş.

Bundan sonra, Kolomb’un haritacılık durumu, yolculuğunda hangi haritaları kullanmış olacağı, elinde Piri Reis haritası gibi bir harita bulunmadığı, fakat ona benzer bazı haritaların İstanbul’un fethinden evvel Bizanslılar tarafından, hatta haçlı seferleri sırasında kaçırılmış olacağı anlatılıyor.

Piri Reis haritasında Küba adasının durumu çeşitli yönleriyle inceleniyor ve sonuç olarak Piri Reis haritasında, Karaip bölümünün, ayrı ayrı bölge haritalarının birleştirilmesi ile yapıldığı, bunlardan birinin Hispaniola haritasına benzetileceği, söyleniyor.

3) *Frio Burnundan Kuzeye, Amazon'a Kadar olan Güney Amerika'nın Atlantik Sahili Haritası, (orantıda bir hata ile) (Sayfa 53-54):*

Piri Reis haritasında bu bölüm, ölçü ve yerleştirme bakımından değişiklik gösteren çeşitli bölge haritalarından toplanmış. Orantısı (scale) küçük, fakat boylam ile sahilin haritası doğru. Bunun nedenleri tartışılıyor.

4) *Amazon ve Marajo Adası, Trigonometrik Projeksiyona Göre, Doğru Olarak Ekvator'a Yerleştirilmiş (Sayfa 54-55):*

Marajo adasının şekli ve konumu çok yerli yerinde ve tek imiş. Bu ada 1543 yılına kadar bilinmiyormuş. "Piri Reis bu adayı bu kadar doğru yapmayı nasıl başardı? Şeklini bilseydi bile onu nasıl doğru olarak enlem ve boylamlara yerleştirebilirdi?" deniyor. İki kere çizilmiş olan Amazon'un ağzı, her ikisinde de doğru. Halbuki daha sonra 16. asırdaki haritaların hiçbirinde bu kadar doğru gösterilmemiş. Bu yüzden haritanın bu kısmı hakikaten antik kabul ediliyor.

5) *Atlantik Adası (Sayfa 55-59):*

Piri Reis haritasında büyük gizemlerden birisi de Atlantik Adası. "Piri Reis bunu Antillia Adası olarak isimlendirmiş. Bu ada, efsanevi Atlantis Adası olarak kabul edilebilir", deniyor. Haritadaki çizimler, adanın sahillerini çevreleyen dağlar ile ortasında bir düzlük izlenimi veriyor. Limanlar, sahiller gayet özenle çizilmiş, doğru yapılmasına çok dikkat edilmiş görünüyor. Eğer bu ada vaktiyle var idi ise, bulunduğu yer ve iklimi bakımından tarım ve ticarete çok elverişli olmalı; denizci olabilecek halka ideal vatan. Zira buradan Karaipler, Güney Amerika, Afrika, Avrupa, Antarktika'ya kolayca gidilebilir. Bu yüzden, "Haritaları bu adadaki halk geliştirmiş olabilir", deniyor. Adanın bulunduğu yer, haritanın matematik projeksiyonuna göre, tam Ekvator'da çökmüş orta Atlantik tepesi üzerinde görünüyor. Şimdi oralarda çok ince bazı adalarla St. Peter ve St. Paul kayalıkları bulunuyor. Bu adalar, 1,5 mil kadar denize çökmüş bir ovoid yükselen dağların tepelerinde yer alıyor. Bu adaların varlığını kanıtlayan iki harita bulunuyor. Bunlardan birisi, 1737'de coğrafyacı Philip Banche tarafından Fransız Bilim Akademisine sunulmuş; yapılışı bu coğrafyacıya atfediliyor. Bu harita Güney Amerika, Afrika ve Atlantik'te çeşitli adaları gösteriyor. Üstelik harita, okyanusun dibini de gösteriyor. Bundan başka Piri Reis haritasında olan ada da var. Enteresan olanı, denizin dibindeki arazinin doğru olarak gösterilmesi. Yazar, "1737'de kim Atlantik denizinin

dibini biliyordu”, diyor. Bu harita ayrıca, Alaska’dan Kamçatka’ya ve Aleutian adaları dahil, geniş ve bütün bir kara parçası gösteriyormuş; bu da kara çökmesine bir kanıt olabilirmiş. Bu haritanın da antik olabileceğine dair bazı işaretler bulunuyormuş. Kanıtlayıcı ikinci harita olarak, 1510’daki Reinel haritasını veriyor. O da Piri Reis haritasındaki adanın yerinde büyük bir ada gösteriyormuş. Bu haritaların aynı kaynaktan geldiğine dair kanıtlayıcı bir nokta bulunmadığından, bu üçünün birbirinden ayrı ve çeşitli zamanlarda çizilmiş haritalardan alındığı söyleniyor. Birinde ada tam denizin üstünde, diğerinde biraz denize çökmüş durumda, üçüncüsünde ise çöküntü olmuş ama henüz ada su yüzünde görünüyor. Ada, üç haritada da orta Atlantik çıkıntısının tam üstünde. Belçikalı bilim adamı olan Dr. René Malaise, buz çağıının sonunda ya çöken bu kısmın tamamının ya da bir kısmının su yüzünde olduğunu, oradan alınan tatlı su bitkilerinin kalıntısı ile kanıtlamış. Ada varken, bu kısımda bir tatlı su gölünün bulunması gerekli olduğunu ve zamanın da 10-15 bin yıl önceye gideceğini bildiriyor.

6) *Piri Reis Haritası Üzerindeki And Dağları (Sayfa 59):*

Piri Reis haritasında gösterilen Güney Amerika’nın batı kısmındaki dağlar, bir başka haritada da görülüyor. Fakat bu harita, ölçüm bakımından bir hayli hatalıymış. Kahle, bunların And dağları olamayacağını, çünkü henüz o zaman onların keşfedilmediğini öne sürmüştü. Bunu çürütecek 4 nokta ortaya konuyor. Bunlardan birisi, hangi haritacı hakikaten bulunan bu dağları kendiliğinden icat edebilecek? İkincisi, Amazon ve diğer nehirlerin bu dağlardan çıktığı gösteriliyor ki, bu doğru. Üçüncüsü, bu dağlar denizden gözlenerek çizilmiş, bir hayal değil. Dördüncüsü, Güney Amerika’nın 4° kadar güneyinden aşağı 40° güneyine varan sahili doğru olduğuna ve bu enlemler arasında And dağları sahile paralel gittiğine göre, bunlar And Dağlarıdır.

7) *Karaiip Adaları: Leeward ve Windward Adaları Grubu, Esas Grid Üzerinde Bulunan Virgin ve Puerto Rico Haritası ve Kolomb Hakkında Başka Sorular (Sayfa 60):*

Bu adalar, Piri Reis haritasında, o zamanın diğer haritalarına göre enlem ve boylamlara doğru olarak yerleştirilmiş. Piri Reis, bu bölümün Kolomb’un haritasından alındığını yazmış. Bu adalardan bir kısmı, daha önce söz edilen grid, diğerleri de esas grid içinde bulunuyormuş. Kolomb’un keşfettiği Leeward ve Windward adaları esas griddedir. Bu adaları buraya Kolomb’un koyması imkânsız, çünkü bunların enlem ve boylamları

rı trigonometrik gride göze çarpmak kadar doğru. Kolomb ise ne trigonometrik grid, ne de enlem ve boylamları doğru olarak biliyor; bu durumda adaları doğru yerine koyamazdı. Piri Reis, "Bu adalara adı Kolombus vermiş, ama şimdi yanlış", demiş. Burada Piri Reis, sanki Kolomb'un haritasını görmemiş de bunu başkasından duymuş izlenimini veriyor. Buna karşılık, Virgin adaları bölümü yerinde değil, kötü çizilmiş, dengesiz yapılmış. Belki onlar, Kolomb tarafından eklenmiş ya da Piri Reis onları başkalarının verdiği bilgiye göre ilâve etmiş olabilir.

8) *Bahia Blanca'dan Cape Horn'a (ya da Cape San Diego) Kadar Güney Amerika'nın Doğu Sahili ve Haritada Esas Gridde Olan Belirli Atlantik Adaları (Sayfa 60-62):*

Bu sahilde 900 millik bir noksanlık olduğu, bir öğrenci tarafından söyleniyor. Güney Amerika sahilini, Recife'den itibaren nokta nokta Frio Burnu'na kadar tanyorlar. Orada bir uygunsuzluk bulununca, bu defa güneyden San Diego Burnu'ndan başlayıp Frio Burnu'na kadar geliniyor, hepsi doğru. Noksanlığın bu arada olduğu anlaşılıyor. Yaptıkları grid, noksanın değerini derece olarak veriyor. Frio Burnu ile Bahia Blanca arasında eksik olan kısım, 16° kadar güney enlem ve 20° kadar batı boylam arasında. Bu, haritaya eklenerek haritanın doğruluğu bulunuyor. Hata, bir dereceden bile az. Piri Reis, Güney Amerika'nın güney sahillerine herhangi bir isim koymamış. Çünkü o zaman, oraları henüz keşfedilmemiş. Falkland Adası burada doğru enlemde, fakat boylamda 50 hatalı. Bu ada, Piri Reis'ten tam 80 yıl sonra John Davis tarafından keşfedilmiş.

9) *Antarktik (Sayfa 62-66):*

Haritada, San Diego ve Horn Burnu'na kadar olan sahil tespit edildikten sonra, gelen kısım birden bire doğruya atlıyor. Bunun Mallery tarafından, Antarktik'in Palmar yarım adası olduğu söylenmiş, fakat orada deniz olmadığı için kuşkuya düşülüyor. Yapılan araştırmalarda, bazı Rönesans haritalarında da Antarktik kıtasının olduğu anlaşılıyor. Bunların karşılaştırılmasında, çeşitli projeksiyonlarda olan bir, ya da iki orijinal eski haritadan kopya edilerek harita yapanların kendi düşüncelerine göre düzeltilmiş oldukları kanısına varılıyor. Bu kıtanın varlığı ya da yokluğu hakkında birçok varsayımlardan sonra, bu kısmı, bir küre şeklindeki dünya haritası ile karşılaştırıyorlar ve Queen Maud Land sahilleri ile Piri Reis haritası arasında çok yakın bir benzerlik olduğunu görüyorlar. Bu çalışma daha çok derinleştirilince, enlem ve boylamlarda da çok az bir fark bulunuyor ve

güney Amerika'daki eksik olan yer ve şimdiki Drake geçidi eklenince Queen Maud Land tam doğru olarak çıkıyor. Bu, derecelerle gösterildikten sonra, harita yapıldığı zaman Drake geçidinin henüz bulunmadığı kanaatine varılıyor. Modern haritada gösterilen ve buz altında bulunan yerler, aynı şekilde buzsuz olarak gösterilmiş ve birçok dağlar açık olarak belirtilmiş. O kısmın yapılan profili ile Piri Reis haritası, tam olarak denk geliyormuş. Bu da resimde gösterilmiş (Not 8). Bu kısma ait diğer haritanın bulunması, Piri Reis haritasının doğruluğunu kanıtlıyormuş.

10) *Azor Adalarının Çökmesine Ait Kanıt (Sayfa 66-68):*

Azor Adaları, Orta Atlantik çıkıntısında bulunuyor. Buralarda bulunan bir deprem hattını ikiye bölüyorlar. Buradaki adalar, Piri Reis haritasına ve modern hidrografik haritaya göre denize batmış; bu arada Faial Adası denizin üstüne yükselmiş. Bu deprem hattının doğusunda kalan adalar duruyor ve ölçümlerinde büyük bir değişiklik göstermiyor. Azor adalarının, geometrik gridda enlem ve boylamlarının doğru olarak konulması, bunların haritasının çok antik olduğunu kanıtlıyor. "Bu eski harita, ya da kopyası, Portekizliler'in eline geçmiş ve onlar da bu adaları, 1431'de bulmuşlardır", deniyor.

Kitabın 69. sayfasından 175. sayfasına kadar, Piri Reis haritasındaki çeşitli bölgelere ait eski haritalar, krokiler resimlerle işleniyor. Bunlar, Piri Reis haritası bulunduktan sonra aranıp ortaya çıkarılan haritalardır.

IV. ORONTEUS FİNAUS VE MARCATOR'UN ANTARKTİKA HARİTASI:

1) *Oronteus Haritası (Sayfa 69-84):*

Bu harita, 1531'de yapılmış olduğu halde Antarktik kıtası var ve çizimleri modern haritaya uyuyor. Kıtanın ortasındaki dağlar, nehirlerin açtığı yataklar, denize dökülüşleri, tamamiyle normal. Bunların buzlar olmadan önce çizilmiş bölge haritalarından bir araya getirilmiş olması gerek. Bu bir araya getirilme başarıyla yapılmış, enlem ve boylamlara iyi oturtulmuş. Bu harita, 20. yüzyıla kadar keşfedilmeyen Antarktik için şaşırtıcı bilgiler veriyor. Bu haritadaki Antarktik sahilleri, Piri Reis haritasına uyuyor: Harita milim milim ölçülerek uzun karşılaştırmalar yapılmış.

2) *Hacı Ahmet'in Dikkate Değer Haritası (Sayfa 84-87):*

1559'da bir Türk tarafından yapılan dünya haritasında doğu ve batı yarım kürelerinin çizimleri çok farklı. Güney, kuzey Amerika modern

görünüşlü; özellikle batı sahilleri. Ancak 200 yıl sonra yapılanlara çok benziyor. Çok iyi bilinen küresel projeksiyonla çizilmiş. Yazar, "Boylamların problemlerinin çözülüşünden en az 200 yıl önce, Amerika'nın bu Pasifik sahilleri nasıl bu kadar doğru yapılabilir", diyor. Bu haritada bir diğer önemli nokta da, Alaska ile Sibiry'a'nın birleşmiş olarak gösterilmesi. Bu Antarktik'te buz çağından önce (en az 6000 yıl), kuzeyde buz çağının sonları gelmiş olmalı. Bu haritada Antarktik var. Fakat çok geniş ve şekili iyi görünmüyor. Bu harita da çok eski bir haritadan kopya edilmiş olmalı.

3) *Marcator Haritalarında Antarktik (Sayfa 87-91):*

Marcator, 16. yüzyılın en iyi haritacısı. Onun haritası üzerinde uzun eleştiriler yapılıyor. Kroki ve resimleri, hesapları veriliyor. Oronteus ve Piri Reis haritaları ile karşılaştırılıyor. Sonuç olarak 1538'de yaptığı haritadaki güney Amerika'nın sahilleri, 1569'da yaptığı haritadakinden daha doğru. Buna neden olarak da, ilk haritayı eski kaynaktan, ikincisini de oraya gidenlerin bilgilerine dayanarak yapmış olacağı gösteriliyor. Antarktik de eski haritadan alınmış. Çünkü orası, ancak o tarihten 250 yıl sonra keşfedilmiş.

V. DOĞU VE BATININ ESKİ HARİTALARI:

Nordenskiöld, portolanların Kartacalılar tarafından yapılmış olacağını ileri sürmüştü. Bu bölümde, bu haritaların ne kadar doğru olduğu ve eski dünyaya yayılmış Yunan'dan önceki devre ait haritalarla ne derece ilişkisi olabileceği işleniyor. Burada olanları göstermek için çeşitli ortaçağ haritaları veriliyor.

1) *1339'da Yapılmış Portolan (Sayfa 96-98):*

Bu haritanın çeşitli yönlerden işlenmesi ve Piri Reis haritası ile karşılaştırılması sonucu, bütün portolanların aynı asıldan geldiği kanısına varılıyor.

2) *De Canario (1502) Haritası (Sayfa 99-106):*

Piri Reis haritası ikiye parçalanmadan önce Afrika'nın ve Asya'nın tümünü aldığına göre, o kısmı kapsayan orijinal haritanın başka kopyaları bulunabileceği düşüncesi ile bu kopyaları aramaya başlıyorlar ve buluyorlar. Birçok çalışmalardan sonra, Canario haritası ile Piri Reis haritası arasında bir bağlantı olduğu ortaya çıkıyor. Canario haritasında, Afrika'nın Ekvator'dan güneye uzanan kısmı modern haritalara çok benziyor. Bunu yapmak için de eski haritalardan yararlandığı anlaşılıyor. Birçok matema-

tik çalışmaları, projeksiyon ve grid yapma deneylerinden sonra şu sonuca varıyorlar:

1 – Akdeniz ile Karadeniz’i kapsayan Cebelitarık’tan Batum’a kadar olan boylamda, ancak 1°lik bir hata bulunuyor.

2 – Atlantik sahillerindeki 35,5° güneyinde, 55° kuzeye kadar olan aradaki enlemde 1° yanlışlık bulunmuş ki, bu, aradaki mesafenin % 1’i kadardır. Bu iki paragraf, haritanın küresel trigonometri ile yapıldığı sonucunu ortaya koyuyor.

3 – Akdeniz ve Karadeniz’deki enlemde de hata fazla değil. Bu hataların, orijinal haritalardan birleştirilirken yapılan hatalardan kaynaklandığı düşünülüyor.

De Canario haritasındaki bu buluntular, Piri Reis haritasındaki Afrika, Avrupa, belki Amerika sahilleri, hatta portolanların, küresel trigonometri ile yapılmış olacağı izlenimini veriyor. Bu haritada bulunan Afrika’nın Hint denizi sahilleri ile Atlantik sahilleri haritasının yeni bir problem getirdiği belirtilerek Portekizliler’in bu sahillerdeki gezileri; Diogo Cão, Bartholomew Diaz, da Gama gibi kâşiflerin yolculuklarının eleştirileri yapıldıktan sonra, ne Diaz’ın, ne da Gama’nın, ne de başka araştırmacıların doğu ve batı Afrika sahillerini, De canario haritasındaki gibi doğru yapabilecekleri kanısına varılıyor.

3) *Venedik (Venetian-1484) Haritası (Sayfa 106-110):*

Portalan haritası içinde, venedik’te çizilen veya bulunan bu harita; doğruluğu, trigonometri ve “12 rüzgâr sistemi” ile çizilmiş olması yönünden önemlidir. Özellikle “12 rüzgâr sistemi”nin bulunması nedeniyle, portolanlar içinde tektir. Bu haritanın hesapları, bütün trigonometri ve 12 rüzgâr sistemine göre yapıldıktan sonra, belirlenen yerlerin enlemleri, ancak bir derecenin üçte biri bir yanlışlıkla doğru çıkıyor. Boylamlarda o kadar doğruluk görülüyor. Bunun da nedenleri araştırılıyor ve oralarını keşfeden Portekizlerin bu haritayı yapmış olamayacakları, fakat Afrika’nın Ekvator’dan güneye doğru olan kısmına ilâve etmiş olabilecekleri düşüncesine varılıyor.

4) *De Canestrin (1335-1337) Haritası (Sayfa 110-117):*

Venedik haritasında 12 rüzgâr sistemi tesbit edilince, bu defa birçok kişi, özellikle kütüphanelerin harita bölümü müdürleri, eski haritaları ara-

maya başlamış. Araştırmalardan birisi pek harap bir halde bulunan De Canestris haritasında 12 rüzgâr sistemini buluyor. Bu haritada yerler, kadın, erkek ve hayvan şekillerinde yapılmış. Haritaya ait kroki ve hesaplardan sonra, bunun ortaçağın bütün bu tür haritalarının orijinallerinin, İskenderiye okulu coğrafyacılarına veya daha çok eski zamana dayandığı kanısına varılıyor.

5) *Hint Denizi'nin Reinel Tarafından yapılan (1510) Haritası(Sayfa 118):*

Bu harita, şimdiye kadar bulunan sistemin, dünyanın doğu tarafına da yayılıp yayılmadığını araştırmak amacı ile ele alınmış. Böylece haritanın bazı yönlerden Piri Reis haritası ve Amerikan Hava Kuvvetlerinin yaptığı harita ile karşılaştırıldıktan sonra, 16. yüzyılda Portekizliler'in coğrafi bilgilerinden daha çok bilgi gösterdiği, enlem ve boylamlar hakkında da daha iyi bilgi verdiği anlaşılıyor.

6) *Yü Chi Fu Haritası (Sayfa 118-123):*

Aynı sistemin daha doğuya yayılıp yayılmadığını anlamak için eski Çin ve Japon haritalarına başvuruluyor. Japonya'dan birçok eski haritalar gönderilmiş ama onlarda bir bağlantı bulunamamış. Yalnız, bir Çin haritası soruya cevap veriyor. Bu harita, Çin'de bir taş üzerinde 1137 yılında kazılmış, fakat bunun varlığı çok önceden, zamanı bilinmeyen bir çağdan itibaren biliniyormuş. Bu da batıdaki portolanlar gibi bir gizem altında. Bu eski haritada, nehirler modern Çin haritasındaki kadar doğru. Bu haritada boylamlar portolanlarda bulunan, fakat klasik Yunan ve Roma'da bulunmayan son derece mükemmel bir bilgi ile çizilmiş. Harita için yapılan krokiler, gridler, hesaplar, ölçüler sonucu, Piri Reis haritasında, Ptolemy haritalarından ve De Canario haritasındaki dikdörtgen gridler, portolanlardaki kare gridler ile Çin haritasındakiler arasında bir paralellik görülüyor. Bu da haritanın batı haritaları ile tarihi bir bağlantısı bulunduğuna bir kanıt oluyor. 5-10 bin yıl önceye giden kaybolmuş uygarlığın harita yapıcılığının, buradan Amerika ve Antarktika'ya kadar uzanmış olacağı varsayımına yol açıyor. Yapılan hesaplardan, enlem ve boylamların doğru yapılmış olduğu ve küresel trigonometriye dayandığı görülüyor. Sonuç olarak çok eskiden dünyaya yayılmış bir uygarlık vardı. Bunlar tarafından genel bir teknoloji ile dünya küresinin haritası yapılmış. Haritayı yapanlar, aynı metodları, hatta aynı aletleri kullanmışlar.

VI. KUZEY'E AİT ESKİ HARİTALAR (Sayfa 124):

Şimdiye kadar incelenen haritalar, haritacılık ve jeoloji tarihi bakımından çok önemlidir. Oronteus Finaeus haritası, Antarktik'in buzsuz olduğu çağda insanların oraya gittiğini ve oraya yerleşmiş olabileceğini gösterdi. Bu bölümde, bu düşüncüyü kanıtlayan yeni ipuçları işlenecektir.

1) 1380'de yapılan Zeno Haritası (Sayfa 124-133):

Bu haritanın, 14. yy.da Greenland ve belki Nova Scotia'ya giden Venedikli Niccolo ve Antonio Zeno tarafından yapıldığı tahmin ediliyor. Haritayı, iki yüzyıl sonra aile arşivinde bulan kişinin, ona bir ilâve yapıp yapmadığı bilinmiyor. Birincisi, bu haritayı yaptıkları söylenen şahıslar, İskandinavya ve İskoçya'ya gitmemişlerdi; ikincisi, haritanın birçok yerlerinde enlem ve boylamlar doğru; üçüncüsü de, yapılan incelemelere göre, bu haritanın 4 ayrı orijinal haritadan birleştirilerek çizilmiş olduğudur. Bunları tespit edebilmek için birçok çalışmalar yapılmış ve krokiler çizilmiş. Sonuç olarak haritada, bugün buzlar altında olan yerler buzsuz olarak görünüyor. Adaların bazı yerleri çökmüş, bazı yerleri yükselmiş ve bu da, Kuzey'de havanın daha sıcak olduğu zamanda orijinalleri yapılan haritalardan çizilmiş olduğuna bir kanıttır.

2) Kuzey'in Claudius Ptolemy Tarafından Yapılan Haritası (Sayfa 133-140):

Claudius Ptolemy'nin yaptığı harita 15. yüzyılda bulunmuş. "Gerek Ptolemy'nin tarihi şahsiyeti, gerek yaptığı harita uzun uzun incelendikten sonra, Greenland ve Kuzey Avrupa'daki birçok yerlerde buzulların bulunduğu zamanı gösterdiği anlaşılıyor ki, bunların varlığı hakkında ne 15. yüzyıl Avrupası'nda, ne ortaçağ, ne de Roma çağında bir bilgi bulunuyor, ve kuşkusuz bir hayal olarak uydurulmuş da olamaz", diyor, yazar. Ptolemy haritası ile Zeno haritası karşılaştırıldığında, birbirleriyle bağlantısı görülüyor. Fakat ayrı zamanlara ait değişik kaynaklardan alınmış. Eğer Ptolemy haritası buzul çağının sonuna ait bir kaynak haritadan yapılmış dersek, Zeno haritasının kaynağı daha eskiye gitmeli.

3) 1508 Yılına Ait Andrea Benincasa Haritası (Sayfa 140-144):

Bu harita, portolan haritaları içinden biri. En önemli özelliği, sahillerin ayrıntılarının bütün portolanlardan daha iyi olarak gösterilmiş olması. Aynı zamanda enlem ve boylamların doğruluğu, bunun da küresel trigonometri ile yapıldığına bir kanıt oluyor. Harita, batıda Atlas Denizi'nden Karadeniz'in sonuna kadar, güneyde Afrika'nın kuzeyinden Avrupa'nın

kuzeyine kadar olan kısmı kapsıyor. Yapılan incelemelere göre, Cebelitarık Boğazı'ndan Batum'a kadar (3000 mil) olan boylamda ancak yarım derece, enlem de ise değişik yerlerde değişik derece yanlışlıkları bulunuyor. Buna neden olarak, Piri Reis ve Dulcert haritalarında bulunan iki Ekvator çizgisinden yüksek olanının kullanılması gösteriliyor. Burada Baltık Denizi, bu kadar doğru çizilmiş haritada, kuzeyden güneye yerine, batıdan doğuya doğru uzanıyor ve Bothnia ve Riga körfezini kapsayan kuzey kısmı yok. Bu haritanın yapıldığı 1508'den en az 300 yıl önce buralara ticari amaçlı gemilerle gidildiği iyi biliniyor. Üstelik Ptolemy, haritasında burasını daha iyi şekillendirmiş. Bundan, ya buraların henüz buz altında olduğu anlamı çıkıyor, ya da buzul çağıının sonunda Baltık Denizi bu şekilde görünüyordu. İhtimal, denizin güney kısmı erimeye başladığı zaman, yuvarlak kısmı henüz buzlar altındaydı ve hatta denizin 50-100 metre arasında aşağı indiği zamanki görünüşü de olabilir. Bu haritanın durumuna göre, bunun İstanbul'dan ya da herhangi bir yerden Avrupa'ya ulaşmış olan eski haritalarla, 1500'lerdeki portolanların birleştirilmesi ile yapılmış olacağı kanısına varılıyor.

4) *İskenderiye'den İhuda İbn Ben Zera'nın Portolanı (Sayfa 144-150):*

Bu haritada, Avrupa'nın Karadeniz'in doğusuna kadar uzanan bir kısmı ile Afrika'nın kuzeyi var. Ayrıca, Akdeniz ve Ege Denizi, en küçük adalarına kadar çizilmiş. Yapılan hesaplara göre enlem ve boylamları, çok küçük hatalar dışında, son derece doğru.

İspanya'da bulunan Guadalquivir nehri ağzının, henüz delta yok iken bir koy olarak gösterilmesi, Ege Denizi'nde Thera adasının durumu, diğer birçok adaların bugün bulunmayışı, İngiltere ve İrlanda'nın orta kısımlarında ve Baltık Denizi'nde buzulların gösterilişi, bu haritanın aslının da çok eskiye dayandığına kanıt oluyor.

VII. 1502'LERE AİT HAMY-KING HARİTASI (Sayfa 151-173):

Bu haritada Avrupa, Afrika ve Asya kıtaları var, etrafları deniz. Güney Amerika'nın batı sahilinin bir kısmı çizgi halinde, Alaska'nın bir kısmı iz halinde görünüyor ve hatta Çin seddi var. Haritada:

1) *Haritanın yapısı (Sayfa 151-161)*

2) *Haritanın coğrafyası*

a) Amerika (Sayfa 161-164)

b) Sibiryah sahilleri ve Alaska (Sayfa 164-165)

- c) Afrika (Sayfa 166)
- d) Hindistan (sayfa 166-169)
- e) Avrupa kısmı, bir eski portolan haritası (sayfa 169-173)

olmak üzere, her bölüm inceden inceye işlenmiş, gridleri yapılmış. Hamy-King haritası, Piri Reis haritası ve diğer haritalarla karşılaştırılmış ve harita üzerindeki yerler hakkında jeolojik bilgilere dayanarak bunun, çok eski ve çeşitli haritaların birleştirilmesi ile yapıldığı kanısına varılmış. Bunda da Piri Reis haritasındaki gibi iki Ekvator çizgisi bulunuyor. Haritanın önemli özelliği de yer ve iklim değişikliklerini göstermesi. Kutup Denizi'nin sıcak olduğu, Sibiry'a'nın şimdi tundra olan yerlerinde mamutlar, geyikler, atlar ve kaplanların birlikte yaşadığı ormanlarla kaplı bulunduğu zamanlara dayanıyor harita. Vaktiyle çökmüş olan yerler, Avrupa ve Afrika'da şimdi bulunmayan nehirler, dünya üzerindeki yer ve iklim değişimlerinin kanıtı olarak gösteriliyor.

VIII. ANTİK HARİTALARIN, İKLİM VE YER KABUĞU DEĞİŞMELERİ HAKKINDA VERDİĞİ BİLGİLER (Sayfa 174-187):

1) Jeolojik Araştırmalar (Sayfa 174-178):

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra iklim değişikliklerinin araştırılması için İngiliz bilginleri, dünya jeoloji tarihinde devrim yapacak nitelikte, çok yeni metodlar keşfediyorlar. Bu metodlar anlatıldıktan sonra, magnetik kutup ile coğrafi kutup arasında zamanla farklılıklar ortaya çıkıyor. Yapılan araştırmalara göre, jeoloji tarihinde coğrafi kutbun 200 defa yer değiştirdiği anlaşılıyor. Bunun 16'sı Pleistocene çağında oluyor. Hapgood, bunun nedenleri hakkındaki araştırmalarının sonucunu *The Path of the Pole* isimli kitabında yazmış. Bulunan sonuçlara göre, yüz bin yıl içinde, dünyanın üç defa şekil değiştirdiği anlaşılıyor. Son buz çağı sırasında Hudson Körfezi Kuzey Kutbu'nda bulunuyor. Buzul çağının sebep olduğu düşünülen değişikliklerin nasıl olduğu, jeolojide hâlâ bir sır. Astronomi, biyoloji, jeoloji, meteoroloji ve fizik bilginlerinin kuşaklar boyu yaptıkları araştırmalar hâlâ tam bir sonuç vermemiş. Radyokarbon ve diğer kanıtlara dayanarak Hapgood, yer katmanlarının bugünkü şekline dönüşmesinin 17 000 yıl önce başladığını ve değişme sürecinin 5 000 yıl olduğunu söylüyor. Kuzey Amerika'nın batı kesimi güneye, doğu kesimi ise kuzeye dönüyor. Böylece Kuzey Amerika'da buzlar erirken Sibiry'a'da dondurucu

soğuklar başlıyor. Bu da sıcak iklim hayvanlarının donmuş olarak bulunmasına bir ışık tutuyor. Antarktika da bu değişmeden etkileniyor. Kuzey Kutbu, Hudson Körfezi'nde olunca, Güney Kutbu da yer değiştirerek kuzeye kayacak ve o zaman buzlar olmayacak. Diğer yerlerde de iklim değişecek. Bu varsayıma göre, Antarktika'nın buzlarla kaplanması 17 000 yıl önce başlıyor ve binlerce yıl sürüyor. Burası soğumaya başlayınca, oturmaya elverişli olmuyor ve 15 000 yıldan beri orada insan yaşamadığı tahmin ediliyor.

Buna göre, Piri Reis haritası ile Oronteus Finaeus haritasında görülen bu kıtanın, buzullardan önce çizilmiş olması gerek. Aynı şekilde eski Avrupa haritalarında da Avrupa, yer yer buzla kaplı olarak gösterilmiş. Halbuki İngiltere'de 10 000 yıl önce buzların eridiği biliniyor. Böylece gerek Antarktika, gerek Avrupa haritalarının çok eski oluşu ve gerek dünya kabuğunun yer değiştirmesi hakkında tartışılabilir iki konu ortaya çıkıyor.

Buz çağını izleyen çok yağmurlu çağ, 6 000 yıl önceye kadar devam etmiş; Avrupa ve Afrika'da nehirler, göller bollamış; Büyük Sahra orman ve yeşilliklerle çok verimli bir yer olmuş, buralarda insanlar ve çok büyük hayvanlar yaşamış. Bu değişme hakkında, daha geniş bilgi veriliyor.

2) Haritaların Kanıtları (Sayfa 178-187):

1 — Eratosthenes'in Haritası (Sayfa 178-179)

İÖ. üçüncü yüzyılda yapılmış ve basit olan bu haritadaki çok önemli nokta, Hazar Denizi'nin Kuzey Denizi'ne birleşik olarak gösterilmesidir. Kuzey Denizi fokları ile oraya ait bazı deniz hayvanlarının Hazar Denizi'nde bulunması, onların daha önceden birleşik olduklarına bir kanıttır. Bu birleşme, jeolojik zamanda geniş yerlerle beraber olmuş olmalı. Yapılan araştırmalara göre, dünya kabuğunun değişmesi sırasında, yani 10 000 yıl önce, Hazar Denizi, Kuzey Denizi'nden ayrılmış. Vaktiyle olan bu birleşmenin hatırası herhangi bir yol ile antik kitaplara geçerek İskenderiye kütüphanesine ulaşmış, Eratosthenes de bu bilgiyi oradan almıştır. Aynı birleşme, geç Roma coğrafyacısı Pomponius Mela tarafından yapıla haritada da görülüyor.

2 — Ptolemy'in Dünya Haritası (Sayfa 179-180)

Bu harita, yağışlı çağ hakkında bazı kanıtlar veriyor. Eski Kartaca yakınındaki (hâlâ orada olan) bir nehri, İtalya'da kurumuş olan bir nehri, Büyük Sahra'da dağlardan ve göllerden çıkan nehirleri gösteriyor. Bu ha-

ritada, Skira Körfezi'nin tam kuzeyinde Sicilya kadar bir ada bulunuyor ki, bu ada şimdi yok; portolan haritalarında da yok.

Ptolemy'nin bilgisinden, coğrafya çalışmalarından ve kaynaklardan sözedildikten sonra, onun İskenderiye'nin hemen yakınında olan bu adanın varlığını eski kaynaklardan görmüş olabileceği, bu adanın belki de 1400'lerde Thera adasındaki yanardağın patlaması sırasında batmış olabileceği anlatılıyor.

3 — İdrisi'nin Dünya Haritası (Sayfa 180)

Bu harita, Ptolemy'den bin yıl kadar sonra yapılmış olmasına rağmen, aynı büyük ada gösteriliyor. Bağdat'ın parlak klasik öğrenim çağında yetişmiş büyük bir Arap coğrafyacısı olan İdrisi, adayı haritasına aldığı halde, denizci olan Araplar'ın bu adayı dolaştıklarına ait bir iz bulunmaması, adanın o zaman yok olduğunu gösteriyor. Nordenskiöld bu haritaların antik çağa dayandığını söylemiş, fakat modern bilginlerden hemen hiçbiri portolanların ölçümünü yapmamış, onları amatör bir ürün olarak görmüşlerdir.

4 — Piri Reis Haritası (Sayfa 180-182)

Bu haritada yer kabuğunun ve iklimin değişmesini gösteren bir hayli kanıt var:

a) Afrika ve İspanya'da: Haritanın üzerindeki renkler ve çizilen birçok göller, Afrika'nın iyi sulanmış olduğunu gösteriyor. İspanya'nın ortasında büyük bir göl bulunuyor.

b) Karaip Bölümü: Piri Reis'in haritada Santa Dominigo olarak isimlendirdiği Küba'nın batı yarısı yok, fakat yapılan ölçümlere göre, adanın büyüklüğü ve boylamı doğru. Yalnız adanın batı tarafı kuzeye dönmüş biçimde çizildiğinden, enlem iki katı. "Bu bir gizem", diyor yazar. İskenderiye coğrafyacıları veya başkaları Küba'nın doğru yerini ve hakiki ölçüsünü biliyorlar da, ada için şimdi nasıl yanlış bir kaynak harita kullanıyorlar? Bu coğrafyacıların, adanın şimdiki uzunluğu hakkında bilgileri vardı. Ondan sonra bir harita buldular ve Küba olduğunu varsaydılar. Fakat onların bilmedikleri, bu harita belki binlerce yıl önce Küba'nın batı bölümü denizin altında iken yapılmıştı. Ölçüleri ona uydurmak için adanın batı bölümünü kuzeye çevirdiler. Bu, 1492'den önce Cipango adı ile Avrupa'da dolaşan haritadan başkası olmamalı. Bu da Karaip coğrafyasının değişmiş olduğu zamanı gösteriyor. Bu zamanda deniz tabanı yukarı-

ya yükselmiş. Tüm Amerika'da olan bu tür yükselmelerden kanıtlar veriliyor.

5 — Kuzeye Ait Zeno Haritası (Sayfa 183)

14. yüzyılda Zeno Kardeşler tarafından dört haritadan toplanarak yapıldığı söylenen bu haritada, dünya kabuğunda değişen birçok yerler gösteriliyor.

6 — Ptolemy'nin Kuzey Haritası (Sayfa 183-184)

Kötü çizilmiş ve çok eski bir haritaya dayanan bu haritada, göze çarpan iklim değişiklikleri görünüyor. Burada gösterilen buz altında veya buzsuz yerlere göre Ptolemy'nin kullandığı kaynak haritanın, kutupların değişmeye başladığı, İskandinavya ve Alman glasyalarının eridiği ve Kuzey Amerika'daki buz yüzeyinin kaybolmaya başladığı en az 10 000 yıl önceye ait olduğu ortaya çıkıyor.

7 — Büyük Sahra Tarihi ve Haritası (Sayfa 184-186)

Buranın vaktiyle yağmurlu ve sulak olduğu, bunun nedenleri, niçin çöle dönüştüğü anlatılıyor ve bunları kanıtlayan çeşitli haritalar sayılıyor.

8 — İbn ben Zera ve Hamy-King Haritasındaki Yer Kabuğu Değişimi

Bu iki harita da Akdeniz ve Karadeniz'deki çöküntü yerlerini, yok olan adaları gösteriyor. Ayrıca Hazar Denizi'nde şimdi olmayan adalar da gösteriliyor. Rus bilim adamlarının Hazar Denizi'ne dökülen Kura nehri ağzında batmış bir şehir bulmaları, buna kanıttır. Bu haritalarda göze çarpan bir başka nokta da Avrupa, Afrika, Asya, Kuzey Kutbu, Antarktik hatta Avustralya sahilleri bulunduğu halde Kuzey Amerika'nın haritası yok. Bundan da haritaların, Amerika'nın büyük bir kısmının buzullarla kaplı olduğu zamanlarda yapıldığı sonucu çıkarılıyor.

IX. KAYBOLAN BİR UYGARLIK (Sayfa 188-202):

Bölümün başında bu haritaların, geçmiş zamanlarda var olmuş, fakat bugün için bilinmeyen çok uygar bir kültüre ait olduğu kanısına varılıyor. Ya bu kültür bir yerde yerleşmiş, bütün dünya ile ticari ilişkide bulunuyordu veya dünyayı kaplayan bir tek kültür vardı. Bu kültür Yunan'dan, Roma'dan hatta 18. yüzyıldan evvelki Hıristiyan kültüründen çok uygardı. Zira 18. yüzyılda boylamlar ancak pratik anlamda bulunmuş, dünyanın

çevresi doğru olarak bu zamanda ölçülmüştür. Kuzey Kutbu'na ve Antarktik'e 19. yüzyılda gidilebilmiştir. Okyanusun dibi ise daha yeni araştırılmakta. Halbuki bu eski haritalarda bunların hepsi görülüyor. Bütün bunların yapılması, büyük araştırmalara, matematik bilgisine, bu bilgilere uygun araç ve gereçlerin hazırlanabilmesine bağlı ki, hepsi çok gelişmiş bir kültürle olabilecek türden. Bu kültür, her nasılsa birdenbire kayboluyor.

Yazar bu olayı 4 prensipte topluyor:

1 – Avrupa'da 20 000 yıl önce Paleolitik kültür varken, dünyanın başka yerinde çok uygar bir kültür vardı. Bu kültürde, bilgiler halkdan halka geçti.

2 – Gördüğümüz gibi, insanlık tarihinde her kültür var oluyor, yok oluyor.

3 – Her kültür, geliştirdiği teknolojiyle kendini yok etmek için hazırlanıyor. Bir millet kendini korumak için bir duvar yapınca, öteki onu yıkmak için başka bir teknik buluyor; aynı bugünkü atom bombası gibi.

4 – Fazla uygarlık daha kolaylıkla yıkılıyor ve ondan çok az iz kalıyor.

Bundan sonra İkinci Dünya Savaşı'na kadar yok edilen kütüphaneler ve bunların kapsadığı bilgilerden hiç haberimiz olmadığından, son yüzyılda, o zamana kadar bilinmeyen Mısır, Mezopotamya ve Maya kültürlerinin bulunuşundan, bu kültürlerdeki astronomi, matematik ve diğer bilimlere ait araştırmalar ve bunların sonuçlarından söz ediliyor, bugünkü araştırmalarla karşılaştırılıyor ve bunlar arasında eski bilinmeyen bir uygarlığa ait pek çok ipuçları açıklanıyor.

Meksika'da bulunan ve bir zamanlar volkan külleri ile kapanan Cuicuilco piramidinde yapılan kazılar, radyo karbon araştırmaları, bulunan kültür katları, piramidin dengesi ve yapılışındaki mükemmelliğe bakılarak 4-5 bin yıl önce Meksika'da yaşayan, dünyadaki denizcilığe hâkim, bu eski haritaları yapabilecek kadar bilgili, çok uygar bir kültürün bulunduğu varsayılabilir. Fakat, "Bu piramide de son bir ipucu olarak bakılamaz", diyor yazar. Meksika'da, Güney Amerika'da birçok yerlerin inceden inceleme araştırılması gerekli. Böyle bir proje için pek çok eller, yıllar ve paralar lâzım.

Birleşik bir dünya kültürünü kanıtlamak için arkeolojiden başka iki alan ortaya atılıyor:

Birinci alan, pek çok dillerin orijinini aramak. Bazı bilginler, birçok dillerin bir asıldan türediği inancında. Arnold D. Wadler, bütün ömrünü bu araştırmaya vermiş. Tevrat'ta "Eskiden bütün dünyada yalnız bir dil ve konuşma vardı", diye yazıyor. Aynı anlatım eski Mısır'da, Sumer'de, eski Hint ve Budist yazılarında bulunuyor. 16. yüzyılda Avrupa filozofları, bu konu üzerinde durmuş; bir bilgin, yer adlarının çok eskiye ait olduğunu belirten etkili kanıtlar bulmuştur.

İkinci alan mitoloji araştırması. Hapgood, üniversitesindeki antropoloji sınıfı ile birkaç yıl mitoloji araştırmaları yapıyor, sonuç olarak Avrupa, Asya, Kuzey ve Güney Amerika ve okyanuslarda mitolojilerin aynı örneği, aynı tanrısal prensipleri kapsadığını görüyorlar. Bütün efsanelerin ana elementi hava, su, toprak ve ateştir. (Bütün eski kültürlerde bunların adları liste halinde gösterilmiş). Bu efsaneler için çeşitli varsayımlar ortaya atılmış. Birisi aslının Mısır'a dayandığını ve oradan yayıldığını söylüyor; fakat inandırıcı bir kanıt yok. "Eğer böyle bir yayılma oldu ise daha çok eski bir kültürden yayılmış olmalı", diyor. Bazıları, mitolojilerin doğuşunu içgüdüye veriyor ve bütün insanların aynı içgüdüye sahip olduğunu ileri sürüyor. Modern psikologlar ise "Böyle bir içgüdü olsaydı, daha genel olan insan karakterindeki sevgi, nefret, mistik duyguları kapsayan konular olmalıydı", diyorlar. Sonuç olarak bunlar, çok eski bir zamanda dünyaya yayılmış veya dünyanın büyük bir kısmına hâkim olmuş bir kültürün varlığına bir kanıt oluyor. Bu alanlarda da daha derin araştırmalar gerek.

KİTABIN HAZIRLANMASINDA YARDIMCI OLANLARA TEŞEKKÜRLER (Sayfa 203-206):

Yazara göre, bilim bir sosyal eylemdir. Bilimde ilerleme ise birçok kişinin çalışması ile oluyor.

Bu bölümü okurken bir ekip çalışmasının ne demek olduğu çok iyi görülüyor. Evvelâ Hapgood, 24 Öğrencisi ve 2 oğlu ile işe başlıyor. On dan sonra ordunun çeşitli bölümlerinden, özellikle hava kuvvetlerinden pek çok önemli kimseler, haritacılık ve coğrafya kurumları, kütüphaneler, Amerika içinde ilgilenen bilim adamları gönüllü olarak bu kitabın hazırlanmasında yardımcı olmuşlar.

NOTLAR (Sayfa 205-231):

Bundan sonra kitapta adı geçen konulara ait 26 not geliyor ki, konuların daha çok açıklanması ve kanıtlanması bunlarla sağlanıyor.

1 — *1513 tarihli Piri Reis haritası (Sayfa 206-207):*

Burada haritanın bulunuşu hakkındaki ilk yayınlar, harita üzerindeki bazı yazılara ait bilgiler veriliyor ve “Kitab-ı Bahriye” den söz ediliyor.

2 — *Piri Reis haritası üzerindeki yazıların açıklanması (Sayfa 207-211):*

Bunlar, Afet İnan’ın kitabında yazılı.

3 — *Portolan desenlerinin yapılışı hakkında Blundeville’in gösterdiği istikamet (Sayfa 211-212)*

4 — *Dr. Richard Strachan tarafından harita projeksiyonu (Sayfa 212-213):*

Burada, bir harita projeksiyonunun nasıl yapıldığı ve çeşitli harita projeksiyonları veriliyor.

5 — *Piri Reis haritasında yüzeysel ve küresel trigonometri (Sayfa 213-214):*

Piri Reis haritasında yüzeysel ve küresel trigonometri hesapları yapılmış ve her ikisinden çıkan sonuçlarla enlem ve boylamların dereceleri verilmiş.

6 — *Piri Reis Haritasının grid yapılışı hakkında Strachan’ın düşüncesi (Sayfa 214-215):*

Burada Strachan’ın mektubu veriliyor. Mektupta grid yapılışındaki yollar incelendikten sonra, Strachan “küçük problemler üzerinde çalıştık; onların çözülebileceğini de umut ediyoruz, fakat asıl büyük soru geride kaldı. Kim bu harita(ların)nın aslını yaptı, öğrenebilecek miyiz? Merak ediyorum.” diyor.

7 — *Tyrelı Marinus’un Projeksiyonu hakkında Nordenskiöld (Sayfa 215):*

Nordenskiöld, bu haritanın projeksiyonunu Ptolemy ile bazı yönlerden karşılatırıyor. Sonunda bu projeksiyonun, Piri Reis haritasında, Çin haritalarında ve Ben Zera haritasının İspanya bölümündeki dikdörtgen giridlerle bir bağlantısı olabileceği, söyleniyor.

8 — *Norveç, İngiliz ve İsveçliler’in Queen Moud Land araştırma gezisinin yolu (Sayfa 215-216):*

Bu gezinin çizdiği yollar enlem ve boylam dereceleriyle verildikten, dağlar ve buzlu yerler anlatıldıktan sonra “Piri Reis haritasında Antarktik sahillerinin 10 derece batı, 14 derece doğu istikametinde olan yerler gösterilmiştir”, deniyor.

9 – *Oronteus Finaeus Projeksiyonu hakkında Strachan (Sayfa 216-217):*

“Oronteus, bazı bilgi ve hesaplardan sonra, haritada Kuzey Kutbu’nu kendi bilgileriyle o yere yerleştiremezdi, ancak bir kaynaktan olduğu gibi geçirmiştir, bunun için matematik bilmesine gerek yoktur”, deniyor.

10 – *Nordenskiöld’in Oronteus Finaeus’un ilk dünya haritası hakkındaki sözleri (Sayfa 217):*

Bu haritanın da başka bir haritadan kopya edildiği anlatılıyor.

11 – *12 rüzgâr sisteminin ölçüye uydurulması için atılım (Sayfa 217-218):*

Nasıl yapıldığı hakkında bilgi veriliyor.

12 – *Ross Denizi Nüvesinin Hough tarafından eleştirilmesi (Sayfa 218):*

Güney Kutbu’nda bulunan Ross Denizi’nin dibindeki birikintiler incelenmiş ve oradaki tabakalar bir zamanlar Antarktik’in buzsuz olduğu çağı gözteriyormuş. Bu çağ 373 000 -350 000 yıl önceye gidiyor.

13 – *Gerard Marcator (Sayfa 218-219):*

Bu şahsın haritası üzerinde yapılan araştırma anlatılıyor. Bu haritada hem güney Amerika hem de Antarktik’in bulunması, onun da eski bir haritadan kopya edildiğini gösteriyor. Bütün araştırmalara rağmen, kaynak harita bulunamıyor.

14 – *12 rüzgâr sistemi (Sayfa 219-220):*

Ortaçağ ve Rönesans’ta, 8 rüzgâr sistemi kullanılmış. İlk 1484’de yapılmış. Venedik haritasında 12 rüzgâr sistemi görülüyor. Antik çağda bu sistem kullanılmış. Bilim tarihinde önemli olan bu sistem, bir dairenin 30 ile 12’ye bölünmesi. Bunun ilk Mezopotamya’da bulunmuş olduğu söyleniyordu, ancak şimdi, bunun daha eskiye dayandığı ortaya çıkıyor. “Fende eski Yunan, Mezopotamya, Çin hatta Hint ve Orta Amerika arasında bir bağlantı görülüyor”, deniyor.

15 – *Dr. Marshal Glagett’in eski çağ fen bilimi hakkında araştırması (Sayfa 220-221):*

Eski çağda çeşitli ulusların fen bilimi hakkında bilgi veriliyor. Bunlardan Mısır’da geometri, Babil’de cebirle matematik, astronomi gelişmiş, 6 ve 10 üzerine 2 sayı sistemi var. Çin ile Babil matematiğinin benzediği, bunun için ya birinin diğerinden veya her ikisinin de aynı kaynaktan etki-

lendiği anlatılıyor. Fakat Mısır ile bağlantıları görünmüyor. Haritalarda hem geometri hem matematik kullanıldığına göre, her iki bilginin, iyi bilen, ilerlemiş bir kültürden ve denizci olan bir ulus yolu ile taşındığı ve onlardan Mısırlılar'ın geometriyi; Babilliler, Çinliler ve Hintliler'in matematiği aldıkları yolunda bir varsayım ortaya atılıyor.

16 — *Cumming'in Meksika'daki Cuicuilco Piramidi hakkında verdiği bilgiler (Sayfa 222-223):*

Bu bilgin, 45 yıl önce, bu piramidin altındaki tabakaların, şimdiye kadar bilinen bütün kültürlerden daha eski olduğunu söylemiş. "Eğer öyle ise", diyor yazar, "Bizim aslını aradığımız haritalar onlar tarafından yapılmış olabilir".

17 — *Brogger'in Antik deniz seferlerinin "Altın Çağı" hakkındaki görüşleri (Sayfa 223):*

Prof. A. W. Brogger, 1936 yılında verdiği bir konferansta, bu altın çağda, İsa'dan en az üç bin yıl önce Atlantik, Hint Denizi ve Pasifik'te dolaşan insanlar olduğunu, bunların eski dünyayı, Amerika'yı, Brezilya'dan Groentland'a kadar bulduklarını söylemiş. Bu altın çağ için bir hayli bibliyografya verilmiş.

18 — *Piri Reis haritasında enlemleri işaret etmek için konan burçlar (Sayfa 224):*

Eski gemicilerin deniz yolculuğunda burçlardan yararlandıklarına dair birçok kanıt olduğundan, Piri Reis haritası üzerindeki gemi ve hayvan resimlerinin, burçları gösterdiği tahmin ediliyor. Bunu ilk ortaya atan, antik denizcilik ve astronomi üzerinde çalışan bilim adamı Archibald T. Robertson olmuştur. Ona göre, Piri Reis eski kaynak haritaları kopya ederken onlar üzerindeki bu resimleri alarak başka türlü yorumlamıştır. Queen Maud Land üzerinde bulunan yılan, Güney Kutbu'nda görünen Hydra burcunu; Arjantin olması lâzım gelen yerdeki gemi, Argo burcunu; Brezilya'nın ortasında bulunan boğa, Taurus'u göstermiş olabilir ki, bunlar, tam o burçların görüldüğü yerde bulunuyorlar. Piri Reis, Arap veya rönesans haritacıları bunları anlamadıkları için, oraların hayvanları olarak yorumlayabilmişler. Piri Reis haritasında olduğu gibi, kendileri de başka resimler koymuş, gemi resimlerini de 16. yüzyılın gemileri gibi yapmışlardır.

19 — *Hava kuvvetleri harita subaylarının desteği (Sayfa 224-225):*

Bu kuruma ait ve isimleri bildirilen harita dairesi otoriteleri, Piri Reis ve Oronteus Finaeus haritası üzerinde gönüllü olarak çalışmışlar. Bugün, bir mil buz altında olan Antarktika haritasının doğru olduğunu, haritada gösterilen sahildeki girinti-çıkıntı ve kıta üzerinde görülen su yollarının ancak buzlar olmadığı bir zamanda yapılmış olacağını ve her iki haritanın kopya edildiği antik haritaların da bilinmeyen bir çağ ve kültüre ait olacağını, çeşitli kanıtlarla bildiriyorlar.

20 — *Washington Türk sefirinin verdiği Piri Reis biyografisi (Sayfa 226):*21 — *Kolomb'un kaybolan haritası hakkında (Sayfa 226-227):*

Bununla ilgili bir olaydan söz ediliyor.

22 — *Piri Reis haritasının dengesi (Scales). (Sayfa 228):*23 — *Vedic halkının kutup asıllı olabileceği hakkında (Sayfa 229):*

Bu bölümde, Veda'yı yaratanların Hindistan'a kutuplardan geldiğini kanıtlamaya çalışan kitaplardan söz ediliyor.

Bunlardan biri Dr. William Warren, *Paradise Found, The Cradle of Human Race at the North Pole*, 1898; diğeri B. G. Tilak, *The Arctic home of the Vedas*.

Bu kitaplar hakkında yapılan eleştiriler ve Kuzey Kutbu'nun durumu anlatıldıktan sonra, Kuzey Kutbu değil ama Vedic halkının Güney Kutbu'ndan gelmiş olabileceği, çünkü oranın vaktiyle sıcak ve Asya'ya daha yakın olduğu söyleniyor.

24 — *The Vinland Map, Vinland Haritası (Sayfa 230):*

Yazar, bu haritada, Avrupa bölümünün 1436'da yapılmış Andrea Bianco haritasının iyi bir kopyası olduğunu ve doğu bölümünde Japon denizi sahillerinin çok iyi gösterildiğini fark etmiş; bu da küresel projeksiyon ile yapılmış. Haritada üç bölüm doğru; fakat bunların nasıl, ne zaman ve kimin tarafından birleştirildiği bilinmiyor.

25 — *Derek Allan'ın kutuplar hakkında bilgisi (Sayfa 230):*

Buraya, bu şahsın, kitabın yazarına gönderdiği mektuptan bir bölüm konmuş. Derek Allan mektubunda, Finaeus ve Ahmet'in haritasında Amerika'nın kuzey kısmının buzsuz, Marcator'unkinde ise buz altında ol-

duğunu, bu üç haritadaki kutup sahillerini birleştirdiğinde bugünkü sahillerin çıktığını yazıyor ve sonuç olarak bu kısma ait haritaların çeşitli çağlarda yapılmış olacağı varsayımını çıkarıyor. Ayrıca şunlar belirtilmiş:

Miami'de deniz arkeoloğu Dr. J. Mansell Valentine, son zamanlarda Bimini ve Andros adalarının denizi dibinde birçok yapı kalıntıları bulmuş. Bunlar, c. 14 testine göre İÖ. 9 600-10 000 yıllarına tarihlenebiliyor. Bu da dünya kabuğundaki bir felâketi gösteriyor. Antarktik'in buzlanması; And dağlarının, dolayısıyla Titicaca ve Tiahuanacu göllerinin yükselmesi gibi.

Florida kısmı, hiçbir haritada deniz yüzeyinin üstünde görülüyor. Bundan, harita yapanların bu tarihten sonra var olduğu ve haritacıların, bu felâketten sonra dünyanın çeşitli haritalarını yeniden yapmış olacakları sonucu çıkarılıyor.

26 — *Dogan kabilesinin geleneğindeki ileri bilim (Sayfa 230):*

Robert Temple'in, *The Sirius Mystery* (203a) adlı kitabında, Afrika'da Timbuktu yakınında yaşayan Dogan adlı bir kabilenin olağanüstü bilgilere sahip oldukları yazılı. Sirius yıldızının şimdi Sirius B olarak isimlendirilen ve görülmeyen arkadaş yıldızı, onların dinlerinin ve inançlarının merkezi imiş. Yıldızın, yörüngesinde 50 yılda olan devrinden ve evrendeki en ağır nesne olduğundan söz ediyorlar. Aslında o, beyaz, cüce yıldız olarak biliniyormuş. Ölülerinin ruhlarının Sirius yıldızına gittiğine inanıyorlarmış.

Bunlardan başka, ayın kuru ve ölü olduğunu, Satürn'ün halkasını, gezegenlerin Güneş'in etrafında dolaştığını, Saman yolunun uzak yıldızlardan oluştuğunu, Jüpiter'in 4 ayını, kanın kırmızı-beyazdan oluştuğunu biliyorlar ve bu bilgilerin, kendilerine uzaydan gelenler tarafından verildiğine inanıyorlarmış. Tapınaklarındaki kalıntılar, Mısır'ın Predinastik çağ kalıntularına çok benziyormuş. Hapgood, "Bu bilgileri verenler, bu haritaları yapanlar olabilir", diyor.

En son bölüm olarak Richard W. Strachan tarafından, Ekvatora dayanan trigonometrik projeksiyonla yapılmış Piri Reis haritasının matematiği (Sayfa 232-235).

Çevirenden:

Prof. Hapgood'un teorisini destekleyen yeni bulduğum yazılar:

İsac Asimov, **Hey Alaska, here we came**, December 1982, s. 14-16

Bu yazıda, "Gök ya da yerle ilgili, bir deprem gibi, kuyruklu yıldız yaklaşması gibi veya gezegenlerle ilgili bir olay olduğunda, Kaliforniya denize gidecek", deniyormuş. Asimov, bunun olamayacağını anlatırken şunları belirtmiş:

Milyonlarca yıl önce Antarktika güney Afrika ile birleşmiş ve bu yüzden de iklimi ılıman imiş. Antarktika topraklarında bulunan, kara ve suda yaşayan kurbağa, kertenkele gibi hayvanların fosilleri ile kömür yatakları bunu kanıtıyormuş. Bu kıta, yavaş yavaş güneye ayrılmış ve bugün bulunduğu Güney Kutbu'na gelerek, birkaç mil kalınlığında buzlar altında kalmış. Yazılana göre, yakın zamanda Kaliforniya batmayacak ama bundan 40 milyon yıl sonra güney Alaska sahillerine doğru kayacak ve oradan belki Hindistan gibi Asya'yla birleşecekmiş.

Arthur Clark, **Galaciers in Arabia**, Aramco World Magazin, January, February 1987, s. 29-33.

Bu yazıya göre, Aramco şirketinin 55 kişilik jeologlar grubu, Suudi Arabistan'a giderek daha önce bulunduğu söylenen buzul çağından kalma buzul izlerini aramış ve birçok buzul izleri bulmuşlar. Bunlar, Afrika'nın kuzeyinde bulunan buzul izlerine çok benziyormuş. Bu buzullar, çeşitli yönlerden gelerek orayı, biri 420 milyon, diğeri 280 milyon yıl önce olmak üzere, iki defa işgal etmiş. Bunların varsayımına göre, vaktiyle Arabistan yarımadası, Afrika, Hindistan, Madagaskar, Avustralya ve Güney Kutbu birbirine bitişikmiş.

Aydın Sezginer, **Amon Mabedinde Saatlerin Esrarı**, Bilim ve Teknik, Sayı 153 (Ağustos 1980) s. 30.

Mısır'da İÖ. 1408-1372 yıllarında yaşayan Amonhotep III zamanında, Amon tapınağına konulmuş su saartiyle onun biraz kuzetinde Faijin'de güneş saati üzerinde yapılan incelemeler sonucu, günün saatlerinin, buldukları enlemlere uymayacak şekilde işaretlendiği görülmüştür. Bunlara göre, bundan 3500 yıl önce Karnak'ta en uzun gece 13 saat 35 dakika sürüyormuş, bugün ise 12 saat 42 dakika imiş. Ona mukabil en kısa gecenin 10 saat 19 dakika olması lâzım gelirken 11 saat 12 dakika olarak gösteriliyor.

Ünlü bilgin Valikovski, bunun, o zamandan bu zamana dünya ekseninin değişmesinden kaynaklandığını söylüyor.

Valikovski, Mars ve Venüs gezegenlerinin yer çekimi dolayısı ile dünyanın rotasının değiştiğini ileri sürüyor. Bu, büyük bir tepki görüyor, hatta bilgin tehdit ediliyor. Fakat uzay denemelerinde bu teori kısmen doğru kabul edilerek Ansiklopedia Britannica'ya geçiyor.

Allan W. Eckert, *The Hap Theory*, Boston, 1977.

566 sayfa olan bu kitap, konusu itibarıyla Piri Reis haritası etrafında dönen bir roman. Hapgood'un Piri Reis haritası ve diğer haritalar üzerindeki çalışmaları, bunları kanıtlayan örnekler, bilimsel bir şekilde roman haline getirilmiş.

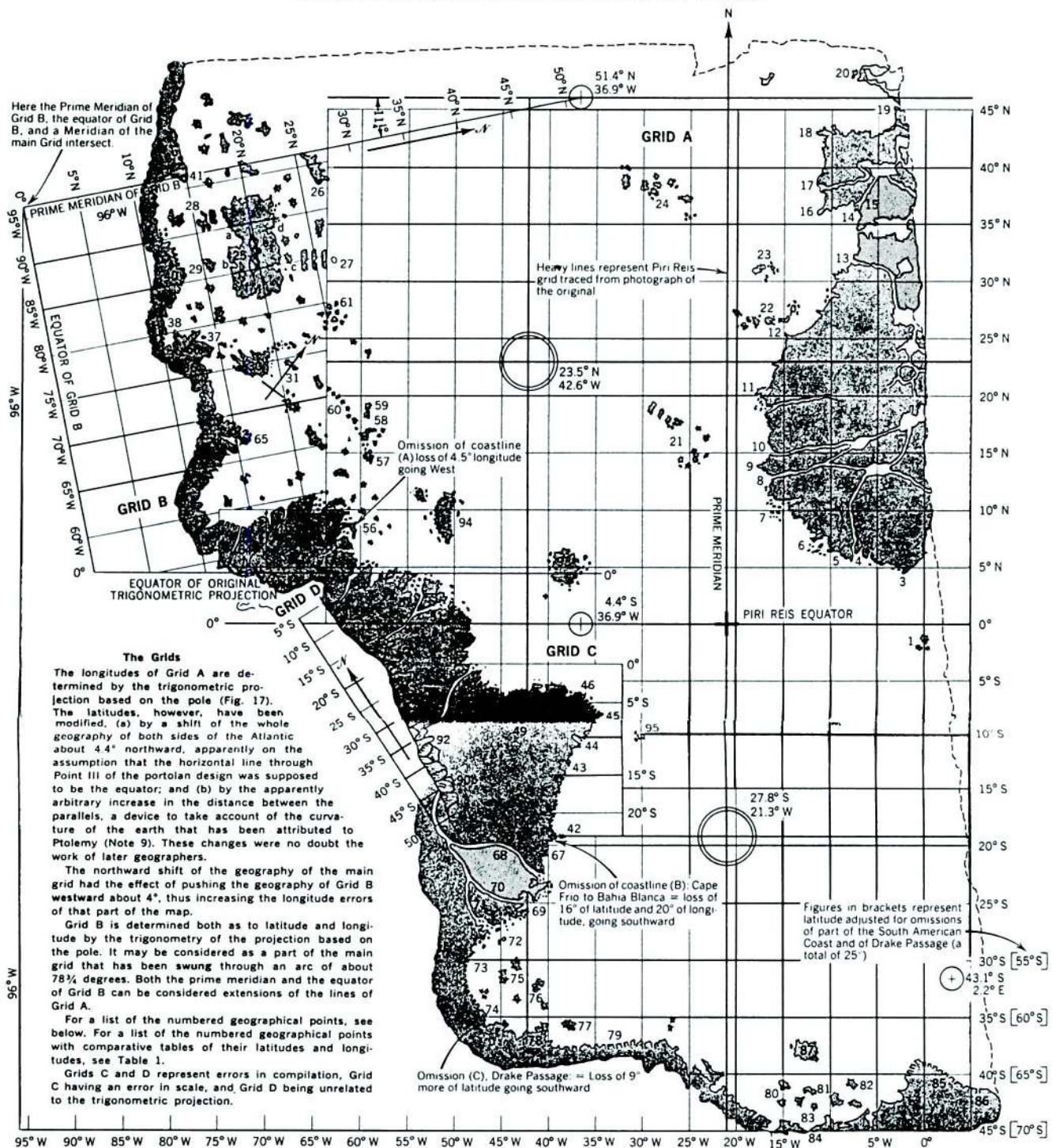
Kitapla, bu haritalara göre ileri sürülen ve bugün bilinmeyen çok eski bir uygarlığın olup olmadığını daha derin araştırmak amacı ile New York'ta 4000 kişilik bir sempozyum hazırlanıyor. Sempozyuma, dünyanın her tarafından bilginler katılıyor. Bilginlerin çoğu, böyle bir uygarlığın var olduğunu kanıtlayıcı örnekler gösteriyor. Buna, az da olsa, karşı çıkanlar da bulunuyor. Sempozyum sonunda, 2992 bilim adamı, böyle bir uygarlığın vaktiyle var olduğunu, ancak yer kabuğu, dolayısıyla iklimdeki değişimler yüzünden tamamiyle ortadan kalktığını; eldeki verilere göre de çok yakında yeni bir yok olma çağına girileceğini kabul ediyor. 181 kişi bunu onaylıyor, 543 kişi ise çekimser kalıyor.

Sempozyumun arkasından, Amerika başkanı, bütün dünyaya ulaşan bir televizyon konuşması yapıyor. Bunda çok yakında bütün dünyayı kaplayacak bir felâketin gelip bütün uygarlığımızı yok edeceğini, bunun için çok acil önlemler alınması gerektiğini açıklıyor. Dünyada, bu felâketten kurtulma imkânı olabilecek yerler saptanmış. Bunlardan biri Kenya'da Nqaiia şehri civarı, ikicisi Antarktika'da Küçük Amerika denilen yer, üçüncüsü Alaska'da Barrow noktası, dördüncüsü Filipinler'de bir dağ ve beşincisi uzayda bir uydu. Oralarda yapılacak çok büyük ve son derece sağlam depolara, bütün milletlerin bilim, sanat, edebiyat, örf ve adetlerine ait ne kadar bilgi varsa mikrofilm halinde konacak. Bunlara milyonlarca insan bile sığabilecek. Kenya'da böyle bir yer yapılmaya başlanmış. Uzay için de hazırlıklar tamamlanmış. Başkan, bu projenin geliştirilebilmesi için bütün milletleri maddi ve manevî yardıma çağırıyor. Konuşmanın sonun-

da başkan, Türkiye devleti ve halkından, bürokratik nedenlerden izin alınması uzayacak olan (Atlantisi gösteren) çok eski üç haritayı ülkelerinden kaçırdıkları için özür diliyor. Onları, kendileri için çok değerli olan Amerika özgürlük belgesi ile anayasalarını Kenya'daki depoya yerleştirmek amacı ile kaçırmak zorunda kaldıklarını söylüyor.

THE PIRI RE'IS MAP OF 1513
 IN ALL THE WORLD THERE IS NO OTHER MAP LIKE THIS MAP--PIRI RE'IS

Muazzez Ilimiyi Cig

The Grids
 The longitudes of Grid A are determined by the trigonometric projection based on the pole (Fig. 17). The latitudes, however, have been modified, (a) by a shift of the whole geography of both sides of the Atlantic about 4.4° northward, apparently on the assumption that the horizontal line through Point III of the portolan design was supposed to be the equator; and (b) by the apparently arbitrary increase in the distance between the parallels, a device to take account of the curvature of the earth that has been attributed to Ptolemy (Note 9). These changes were no doubt the work of later geographers.

The northward shift of the geography of the main grid had the effect of pushing the geography of Grid B westward about 4°, thus increasing the longitude errors of that part of the map.

Grid B is determined both as to latitude and longitude by the trigonometry of the projection based on the pole. It may be considered as a part of the main grid that has been swung through an arc of about 78 1/2 degrees. Both the prime meridian and the equator of Grid B can be considered extensions of the lines of Grid A.

For a list of the numbered geographical points, see below. For a list of the numbered geographical points with comparative tables of their latitudes and longitudes, see Table 1.

Grids C and D represent errors in compilation, Grid C having an error in scale, and Grid D being unrelated to the trigonometric projection.

1. Annobon Islands	21. Cape Verde Islands	34. Essequibo River	53. Island of Marajo	73. Bahia Grande
2. Cavally River	22. The Canary Islands	35. Orinoco River	54. Essequibo (Demarara) River	74. Cape San Diego (near the Horn)
3. Cape Palmas	23. Madeira Islands	36. Gulf of Venezuela	55. Mouths of the Orinoco	75. Falkland Islands
4. St. Paul River	24. The Azores	37. Pt. Gallinas	57. Martinique	76. The South Shetlands
5. Mano River	25. Cuba	38. Magdalena River	58. Guadeloupe	77. South Georgia
6. Freetown	(a) Gulf of Guacanayabo	39. Gulf of Uraba	59. Antigua	78. The Palmer Peninsula
7. Bijagos Islands	(b) Guantanamo Bay	40. Honduras (Cape Gracias a Dios)	60. Leeward Islands	79. The Weddell Sea
8. Gambia River	(c) Bahia de Nipe	41. Yucatan	61. Virgin Islands	80. Mt. Ropke, Queen Maud Land
9. Dakar	(d) Bahia de la Gloria	42. Cape Frio	62. Gulf of Venezuela	81. The Regula Range
10. Senegal River	(e) Camaguey Mountains	43. Salvador	63. Magdalena River	82. Muhlig-Hofmann Mountains
11. Cape Blanc	(f) Sierra Maestra Mountains	44. San Francisco River	64. Atrato River	83. Penck Trough
12. Cape Juby	26. Andros Island	45. Recife (Pernambuco)	65. Honduras (Cape Gracias a Dios)	84. Neumeyer Escarpment
13. Sebu River	27. San Salvador (Watling)	46. Cape Sao Rocque	66. Yucatan	85. Drygalski Mountains
14. Gibraltar	28. Isle of Pines	47. Rio Parahyba	67. Bahia Blanca	86. Vorposten Peak
15. Guadalquivir River	29. Jamaica	48. Bahia Sao Marcos	68. Rio Colorado	87. Boreas, Passat Nunataks
16. Cape St. Vincent	30. Hispaniola	49. Serras de Gurupi, de Desordam, de Negro	69. Gulf of San Mathias	90a, b Andes Mountains
17. Tagus River	31. Puerto Rico	50. The Amazon (No. 1)	70. Rio Negro (Argentina)	91. Peninsula of Paracas
18. Cape Finisterre	32. Rio Moroni	51. The Amazon (No. 2) Para River	71. Rio Chubua	92. Valparaiso
19. Gironde River	33. Corantijn River	52. The Amazon (No. 2) western mouth	72. Gulf of San Gorge	93. Equatorial Island
20. Brest				94. 'Antilia' according to Piri Re'is
				95. Fernando da Naronha

